

# SOCIALINIO PEDAGOGO LYDERYSTĖ MOKYKLOJE: SOCIALINIŲ PEDAGOGŲ POŽIŪRIS

Milda Bujokaitė

Klaipėdos universitetas

## Įvadas

Socialinis pedagogas – svarbus šiuolaikinės mokyklos veikėjas, apie kurio svarbą ir reikalingumą imta kalbėti dar XIX a. Tačiau mūsų šalyje socialinio pedagogo pareigybė įsteigta tik atkūrus šalies nepriklausomybę. Šios pareigybės atsiradimą paskatino įvairių socialinių problemų bei rizikų šalyje plitimas.

Moksliniuose darbuose socialinis pedagogas dažniausiai analizuojamas per jam priskiriamų veiklų, funkcijų prizmę, taip pat aprašoma istorinė šios profesijos raida. Tačiau pastaruoju metu vis dažniau pateikiama tokių temų, kurios, galima sakyti, nelabai siejasi su šia pareigybe, t. y. analizuojama socialinio pedagogo vadybinė veikla, statusas, įvaizdis. Tai puoselėja idėją, kad socialinis pedagogas turi būti autoritetas mokiniams, su kuriais dirba. Tik taip savo veikloje jis pasieks efektyvesnių norimų rezultatų. Vadinasi, socialinis pedagogas savo veikloje turi atsiskleisti kaip lyderis, o jo lyderystės potencialas gali ir turi būti tikslingai išnaudojamas tiek socialinio pedagogo darbe su mokiniais, tiek dirbant su kolegomis, tiek apskritai siekiant mokyklos tikslų.

Tačiau socialinių pedagogų lyderystė – kol kas labai mažai ir retai analizuojama tema. Todėl kyla poreikis šią temą analizuoti tiek moksliniu teoriniu, tiek ir praktiniu lygmeniu, siekiant pagrįsti šio reiškimo egzistavimą ir svarbą visuomenei. Tačiau, kalbant apie socialinių pedagogų lyderystę, labai svarbus yra pačių socialinių pedagogų požiūris į šį reiškinį – *kas apskritai yra socialinio pedagogo lyderystė pačių socialinių pedagogų akimis; kokias savybes, reikalingas socialiniam pedagogui lyderiui, išskiria; kaip apskritai vertina socialinio pedagogo lyderystės raiškos galimybes*. Būtent, šie probleminiai klausimai ir nagrinėjami straipsnyje.

**Tyrimo tikslas** – išanalizuoti socialinių pedagogų požiūrį į socialinių pedagogų lyderystę mokykloje.

**Tyrimo uždaviniai:** 1) išaiškinti, kaip tiriamieji supranta socialinio pedagogo lyderystę; 2) remiantis socialinių pedagogų požiūriu, išskirti socialinio pedagogo lyderio savybes; 3) atskleisti respondentų požiūrį į socialinio pedagogo, kaip lyderio, esamą situaciją.

**Tyrimo metodai:** mokslinės literatūros analizė, individualus kryptingas interviu, turinio content analizė.

## Socialinio pedagogo lyderystės teorinės prielaidos

Mokyklos socialinis pedagogas, jo veikla, funkcijos ir kiti su juo susiję aspektai yra svarbi ir aktuali mokslinių tyrinėjimų ir diskusijų tema. I. Leliūgienė (2003), V. Kučinskas ir R. Kučinskienė (2000) bei L. Jovaiša (2007) plačiai aprašo socialinę pedagogiką kaip vieną mokslo šakų. I. Leliūgienės (2003), O. Merfeldaitės (2008) darbuose analizuojamos problemos, su kuriomis susiduria socialiniai pedagogai. J. Buzaitytė-Kašalynienė (2002), L. Majauskienė, I. Leliūgienė, V. Baršauskienė (2003) L. Majauskienė, I. Leliūgienė (2007), L. Majauskienė (2008) lygina socialinių pedagogų veiklą skirtingose šalyse, analizuoja multikultūriškumo svarbą socialinio pedagogo veikloje. Ž. Barkauskaitė-Lukšienė (2002), R. Čepukas (2002), G. Kvieskienė (2002) išsamiai analizuoja socialinio pedagogo kompetencijas.

Kiek kitoki socialinio pedagogo veiklos aspektą pateikia I. Leliūgienė, V. Baršauskienė ir E. Mertinkaitytė (2008), aprašydamos šio specialisto vadybinę veiklą. W. Lorenz (2005), H. Kunneman (2005), I. Leliūgienė ir S. Prochorenkienė (2008) išsamiai gilina šį socialinio pedagogo įvaizdžio problemą – kokį jį mato mokykloje kolegos, kas trukdo teigiamo įvaizdžio formavimui. W. Lorenz (2005), H. Kunneman (2005) taip pat akcentuoja dar ir socialinio pedagogo statuso mokykloje klausimą, t. y., kaip pats socialinis pedagogas rūpinasi, kad jo statusas būtų deramai išlaikomas mokykloje ir t. t. Tokių temų gvildinimas rodo, kiek daug dar nežinoma apie socialinio pedagogo įvairiapusę pareigybę. Be to, tokios mokslinės analizės iškelia socialinio pedagogo, kaip asmenybės, svarbą. Taigi, labai svarbu, kad socialinis pedagogas savo veikloje atsiskleistų ne tik kaip puikus specialistas, bet ir kaip lyderis. Tačiau socialinio pedagogo lyderystė kol kas dar menkai analizuota, nors lyderystė plačiąja prasme – jau seniai visuomenėje žinomas reiškinys.

Analizuojant socialinių pedagogų lyderystės reiškinį, svarbi darbų, susijusių su lyderyste mokykloje, analizė. Konkrečiai kalbant apie mokyklą ir joje pasireiškiančią lyderystę, netikslinga remtis vien tik bendrosiomis lyderystės idėjomis, nes, kaip teigia A. Katzenmeyer ir G. Moller (2001), G. Southworth (2002), pedagogų lyderystė turi specifinių bruožų. A. Hargreaves, D. Fink (2008), A. Katzenmeyer, G. Moller, (2001), D. Frost (2008) teigia, kad mo-

kykloje lyderystė gali kilti iš bet kurio konteksto, lyderiu gali būti kiekvienas mokyklos bendruomenės narys, taigi – net ir socialinis pedagogas.

Kalbant apie socialinį pedagogą, kaip lyderį, labai svarbi mokytojo lyderystės samprata, nes tiek mokytojais, tiek socialiniai pedagogai turi tiesioginį kontaktą su mokiniais, siekia daryti jiems vienokią ar kitokią įtaką. Mokytojo lyderystės klausimais daugiausia domisi užsienio šalių mokslininkai (Harris, 2005; Harisson, 2006; Frost, 2008). Iš Lietuvos mokslininkų darbų šia tema galima paminėti S. Plienaitytės (2009), J. Valuckienės, D. Žvirdausko (2009) tekstus internetinėje erdvėje.

Kaip teigia S. Jonušaitė ir D. Žvirdauskas (2009), mokyklose stiprėja neformalių lyderių atsiradimo tendencija. Vieni tokių potencialių lyderių – socialiniai pedagogai, galintys turėti daug teigiamos įtakos mokiniams, ypač tiems, kuriuos mokykla vienaip ar kitaip siekia perauklėti.

J. Valuckienė ir D. Žvirdauskas (2009), remdamiesi mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo (išorės audito) ataskaitų analize, pastebėjo, kad mokyklose akivaizdi socialinio pedagogo – kryptingai veikiančio, inicijuojančio pokyčius mokyklos bendruomenėje, ugdančio vertybines nuostatas ir prisiimančio atsakomybę už savo veiklą – lyderystė. Šių specialistų veikla dažnai apibūdinama kaip efektyvi

bei kryptinga, jų iniciatyva mokykloje organizuojami įvairūs renginiai, akcijos. Tačiau potencialas menkai išnaudojamas, o lyderystės užuomazgos netapatamos konkrečiai su lyderystės reiškiniu.

### Tyrimo rezultatų aptarimas

*Socialinių pedagogų požiūriui į lyderystę atskleisti buvo pasirinktas individualus kryptingas interviu. Tyrime dalyvavo šeši informantai – vienas vyras ir penkios moterys, trys iš jų anksčiau yra dirbę dalykų mokytojais (muzikos, matematikos ir kūno kultūros). Informantų, kaip socialinių pedagogų, darbo stažas svyruoja nuo 3 iki 8 metų (pedagoginio darbo stažas apskritai nuo 3 iki 22 metų). Du informantai turi vyr. socialinio pedagogo vardą, vienas – metodininko. Interviu truko nuo 45 min. iki 1 val.*

Remiantis tyrimo duomenimis (1 lentelė), nustatyta, kad socialiniai pedagogai lyderystę suvokia ne kaip tam tikrą visumą, bet kaip atskiras sudedamąsias dalis – asmenybę, organizacinius gebėjimus, komandinį darbą, kad jie lyderystę labiau suvokia ne kaip nuolatinį procesą, bet kaip periodiškai išskylančią reiškinį (pvz., renginių organizavimas, komandinis darbas), be to, tai sieja konkrečiai ir su savo asmenybe (įvaizdžiu, patrauklumu).

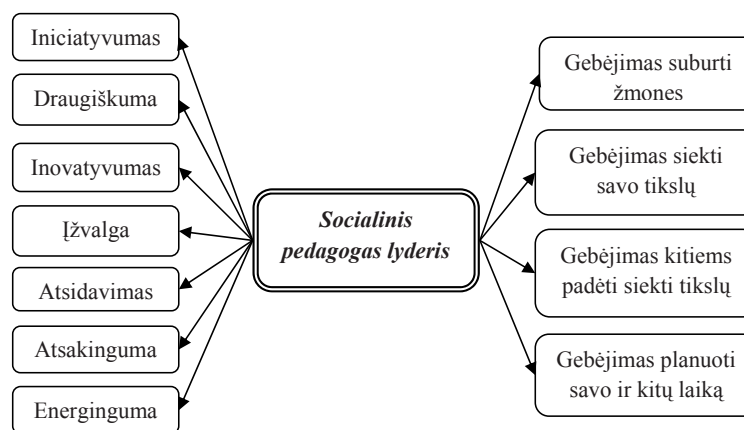
1 lentelė. *Socialinio pedagogo lyderystė*

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantis teiginys
<i>Socialinio pedagogo asmenybė</i>	<b>Patrauklumas</b>	<i>...socialinio pedagogo lyderystei daug įtakos turi socialinio pedagogo patrauklumas prieš mokinius...;</i> <i>...jei jau nori būti lyderis, tai svarbu, kad vaikams tu būtum priimtinas ir, kaip čia pasakius, patrauklus...</i>
	<b>Įvaizdis</b>	<i>...socialinio pedagogo lyderystės neišivaizduoju be teigiamai suformuoto socialinio pedagogo įvaizdžio tiek mokykloje, tiek apskritai visuomenėje...;</i> <i>...lyderystė prasideda nuo geros nuomonės mokykloje apie socialinį pedagogą, nes tada į jį visai kitaip žiūri visi...</i>
<i>Organizaciniai gebėjimai</i>	<b>Renginių organizavimas</b>	<i>...renginiai irgi reikalauja gebėjimo organizuoti savo ir kitų mokytojų veiklą...;</i> <i>...mūsų lyderystė neatsiejama nuo renginių, kuriuos mes organizuojam, nes taip galim pritraukti daugiau vaikų...;</i> <i>...socialinis pedagogas, kaip lyderis, labai aktyviai gali reikštis organizuodamas renginius...;</i> <i>...organizuojant renginius labai daug vietos socialinio pedagogo lyderystei...</i>
	<b>Projektų rengimas</b>	<i>...man kažkodėl socialinio pedagogo lyderystė su projektų rengimu asocijuojasi...;</i> <i>...net nežinau, rengiant projektus galima labai daug atsiskleisti kaip lyderiui. Vis tiek ten daug visokių žinių reikia...;</i> <i>...dar ir projektai labai didelis laukas, kur gali reikštis kaip lyderis...</i>
	<b>Bendros veiklos kartu su kolegomis ir kitų institucijų darbuotojais organizavimas</b>	<i>...socialinis pedagogas galėtų reikštis kaip lyderis, organizuodamas bendras veiklas su kolegomis ir kitų institucijų darbuotojais...</i>

<b>Komandi- nis dar- bas</b>	<b>Komandos subūri- mas</b>	<p>...manau, gebėjimas suburti žmones reikalingus efektyviai pagalbai mokiniui ar jo šeimai teikti...;</p> <p>...gal tai koks gebėjimas suburti įvairias komandas mokinių problemoms spręsti...;</p> <p>...labai svarbu socialinio pedagogo iniciatyvumas, buriant kitų mokyklų socialinius pedagogus, kai sprendžiamos panašaus pobūdžio problemos, su kuriomis susiduria visi socialiniai pedagogai...;</p> <p>...socialinis pedagogas, kaip lyderis labai dažnai pasireiškia kurdamas pagalbos vaikui komandą...;</p> <p>...gal kuriant pagalbos vaikui komandą? Ten, manau, socialinis pedagogas gali atskleisti kaip lyderis...</p>
	<b>Buvimas komandos dalimi</b>	<p>...socialinis pedagogas turi sugebėti dirbti komandoj, kurias dažnai turi sudaryti ne tik mokyklos specialistai, bet ir kitų bendradarbiaujančių institucijų darbuotojai, vaikų tėvai, nevyriausybinių organizacijų atstovai...;</p> <p>...socialiniam pedagogui labai svarbu mokėti dirbti komandoje, nes tai kasdieninis darbas...</p>

Tyrimo metu išryškėjo savybės, kuriomis turi pasižymėti tikras socialinis pedagogas lyderis (1 pav.). Tai iš esmės patvirtino vienos iš lyderystės teorijų – bruožų teorijos (Kouzes, Posner, 2003; Robbins, 2003) – idėją, kad tikras lyderis turi pasižymėti specifiniais bruožais (pvz., intelektu, savarankiškumu, iniciatyvumu, ryžtingumu, pasitikėjimu saviimi, aiškios ateities vizijos turėjimu, gebėjimu kitus „uždegti“, gebėjimu leisti kitiems pasijausti svar-

biems ir t. t.). Kai kurios savybės (gebėjimas suburti žmones, gebėjimas siekti savo tikslų, gebėjimas padėti kitiems siekti tikslų) atspindi ir esminę pačios lyderystės mintį – daryti įtaką, siekiant užsibrėžto tikslo (Kets de Vries, 2007; Katzenmeyer, Moller, 2001; Žvirdauskas, 2006). Galima daryti prielaidą, kad savybės, būdingos kitų sričių lyderiams, gali išryškėti ir socialinių pedagogų lyderių veikloje.



1 pav. Socialinio pedagogo lyderio savybės

Tyrimo rezultatai leidžia vertinti ne tik mokykloje, bet ir visuomenėje (2 lentelė) socialinio pedagogo lyderio situaciją, kurią galima skirti į dvi kryptis – esamą ir rekomendacijas jai tobulinti. Kalbėdami apie esamą situaciją, socialiniai pedagogai išvelgia tiek teigiamų, tiek neigiamų jos pusių. Tokį vertinimą mokslininkai (Little, 2003; Lambert, 2003; Frost, 2008) atskleidė tirdami mokytojų lyderystę. Galima sakyti, kad, vertinant socialinio pedagogo lyderystės esamą situaciją, galioja tie patys principai, kaip ir vertinant mokytojų lyderystę. Kitas aspektas – socialinių pedagogų išskiriamos rekomendacijos. Tokie aspektai (socialinis ar teisinis / biurok-

ratinis) lyderystės kontekste išskiriami labai dažnai. Analizuojant L. Lambert (2003), A. Harris (2003, 2005), D. Frost (2008) darbus, galima pastebėti, kad mokslininkai dažnai atkreipia dėmesį į tai, jog lyderystę mokykloje reikėtų skatinti formuojant visuomenėje teigiamą požiūrį apie mokyklą ir jos darbuotojus, mokyklos darbuotojams efektyviau paskirstant biurokratinę našą. Taigi, šios įžvalgos tik patvirtina keliamą idėją, kad socialinio pedagogo lyderystė mokykloje yra normalus ir svarbus reiškinys, kuriam skatinti reikalingos tokios pat priemonės ir sąlygos, kaip ir mokytojų ar mokyklos vadovybės lyderystės skatinimui.

2 lentelė. *Socialinio pedagogo, kaip lyderio, situacijos vertinimas*

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantis teiginys
Esama situacija	Neigiamas aspektas	...nemanau, kad dabartinė situacija palanki socialinio pedagogo lyderystei...; ...šiuo metu socialinis pedagogas yra išpraustas į tam tikras ribas, nustatytas pareiginėse instrukcijose...; ...socialiniam pedagogui primetama daug jam nereikšmingų darbų, kurie trukdo lyderystei...; ...vienas iš trukdžių – tai per didelis darbo krūvis...; ...kai šitiek papildomų darbų, kokias dar gali būti lyderystė...
	Teigiamas aspektas	...manau, kad iš esmės sudaromos sąlygos mokykloje socialinio pedagogo lyderystei...; ...organizuoti prevencinę veiklą darbuotojams sąlygos yra, kur ir gali reikštis lyderystė...; ...jei esi iniciatyvus, tai visada yra galimybės tai lyderystei reikštis...
Situacijos tobulinimorekomendacijos	Teisinis / biurokratinis aspektas	...suteikti daugiau atsakomybės, deklaruojamos mokyklos dokumentuose...; ...tobulinti socialinio pedagogo pareiginius nuostatus...; ...nuimti nuo mūsų pečių tą darbą, kuris mums trukdo laisvai reikštis...
	Socialinis aspektas	...reikėtų keisti visuomenės požiūrį į socialinį pedagogą kaip į specialistą, sugėbantį ir galintį daug daugiau nei spręsti vaikų netinkamo elgesio problemas, ar darbus, kurių nenori atlikti kiti...; ...norint kad ta mūsų lyderystė labiau reikštųsi, reikia kažkaip visuomenę su tuo supažindinti, pozityvesnę nuomonę gal formuot...

Kaip matyti iš tyrimo rezultatų, socialinio pedagogo lyderystė mokykloje dažniausiai suvokiama neatsiejant nuo teigiamo įvaizdžio formavimo, organizacinių gebėjimų, gebėjimo dirbti komandoje. Socialiniai pedagogai mano, kad jų profesijos darbuotojams būdingas draugiškumas, iniciatyvumas, gebėjimas suburti kitus ir t. t. Be to, socialiniai pedagogai pastebi, kad dabartinė jų, kaip lyderių, situacija yra dvejopa – tiek teigiama, tiek neigiama. Tačiau pašalinus tam tikrus teisinius / biurokratinis ir socialinius trukdžius, sąlygos socialinių pedagogų lyderystės raiškai mokykloje būtų pakankamai geros.

### Išvados

1. Socialinių pedagogų lyderystės samprata apima į socialinio pedagogo asmenybę (įvaizdis, patrauklumas), organizacinius gebėjimus (renginių organizavimas, projektų rengimas, bendros veiklos su kolegomis ir kitų institucijų darbuotojais organizavimas) ir komandinį darbą (komandos subūrimas, buvimas komandos dalimi). Socialinių pedagogų nuomone, šios trys sritys labiausiai atspindi jų lyderystę: būdamas patrauklus vaikams, suformavęs gerą įvaizdį, gali labiau sudominti ugdytinius, pritraukti, daryti gerą įtaką; organizuodamas renginius, bendras veiklas, gali pasireikšti kaip lyderis ne tik vaikų akyse, bet ir kolegų; komandinis darbas taip pat sudaro prielaidas socialinių pedagogų lyderystės raiškai.
2. Socialiniai pedagogai savo srities lyderiui priskiria šias savybes: išvalgą, draugiškumą, atsakingumą, energingumą, gebėjimą suburti žmones,

gebėjimą planuoti savo ir kitų veiklą, gebėjimą siekti planuotų tikslų. Tikėtina, kad socialinis pedagogas, pasižymintis šiomis savybėmis, gali būti lyderis.

3. Dabartinę socialinių pedagogų lyderių situaciją tyrimo dalyviai vertina tiek teigiamai, tiek neigiamai. Nors socialiniai pedagogai teigia, kad jiems sudaromos gana geros sąlygos reikštis kaip lyderiams, tačiau jie norėtų, kad būtų skiriama mažiau darbų ir keistųsi visuomenės bei kolegų požiūris į juos. Tuomet susidarytų dar palankesnės sąlygos jų lyderystei tiek mokykloje, tiek ir visuomenėje.

### Literatūra

1. Barkauskaitė-Lukšienė Ž., 2002, Socialinio pedagogo veiklos reglamentavimo gairės. *Socialinis ugdyimas*. Nr. 5. P. 76–83.
2. Buzaitytė-Kašalynienė J., 2002, Socialinio darbo specialistų rengimas: skirtingi modeliai ir galimybės Lietuvai. *Acta Pedagogica Vilnensia*. Nr. 9. P. 101–118.
3. Čepukas R., 2002, Socialinių pedagogų veiklos, profesinių kompetencijų ir studijų tikslų santykis. *Pedagogika*. Nr. 53. P. 21–28.
4. Frost D., 2008, 'Teacher leadership': values and voice. *School Leadership and Management*. Nr. 4 (28). P. 337–352.
5. Harris A., 2005, Getting ahead in leadership: exploring the 'leadership equals improvement' relationship. *School Leadership & Management*, Nr. 1 (25). P. 3–6.
6. Harrison M., 2006, *Procesai, galintys padėti parengti projektą, kuris paveiktų kelią, kurį Lietuvos mokyklų direktoriai*. [žiūrėta 2010-01-15]. Prieiga internetu:

- <<http://www.lyderiulaikas.smm.lt/II/index.php/iversiti-straipsniai/2006/169-harisonas.html>>.
7. Jonušaitė S., Žvirdauskas D., 2009, Kokia gali būti lyderystė? [žiūrėta 2012-01-11]. Prieiga internetu: <<http://www.straipsniai.lt/lyderyste/puslapis/15003>>.
  8. Jovaiša L., 2007, *Enciklopedinis edukologijos žodynas*. Vilnius: Gimtasis žodis.
  9. Kučinskas V., Kučinskienė R., 2000, *Socialinis darbas švietimo sistemoje. Teoriniai aspektai*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
  10. Kunneman H., 2005, Social Work as Laboratory for Normative Professionalisation. *Social Work & Society*. Nr. 3 (2). P. 191–200.
  11. Kvieskienė G., 2002, Socialinio pedagogo kompetencija. *Socialinis ugdymas*. Nr. 5. P. 5–16.
  12. Leliūgienė I., 2003, *Socialinė pedagogika*: vadovėlis. Kaunas: Technologija.
  13. Leliūgienė I., Baršauskienė V., Mertinkaitytė E., 2008, Socialinio pedagogo vadybinė veikla. *Socialinis darbas: mokslo darbai*. Nr. 7 (3). P. 129–139.
  14. Leliūgienė I., Prochorenkienė S., 2008, Socialinio pedagogo įvaizdis mokykloje. *Tiltai*. Nr. 3 (44). P. 77–102.
  15. Lorenz W., 2005, Social Work and the Bologna Process. *Social Work & Society*. Nr. 3 (2). P. 201–214.
  16. Majauskienė L., 2008, Mokyklos socialinio pedagogo veiklos bendros struktūros paieška skirtinguose kontekstuose (Lietuvos ir Vokietijos atvejų lyginimas). *Daktaro disertacija*. Kaunas.
  17. Majauskienė L., Leliūgienė I., 2007, Mokyklos socialinio pedagogo veikla: bendrieji struktūros komponentai kaip lyginamosios analizės rezultatas. *Socialinis darbas: mokslo darbai*. Nr. 6 (2). P. 5–13.
  18. Majauskienė L., Leliūgienė I., Baršauskienė V., 2003, Tarpkultūrinių kompetencijų ugdymas rengiant socio-educacinių profesijų specialistus besivienijančiai Europai. *Ugdymas. Kūno kultūra. Sportas*. Nr. 1 (46). P. 61–69.
  19. Merfeldaitė O., 2008, Socialinių pedagoginių problemų bendrojo lavinimo mokykloje analizė: mokinių ir klasių auklėtojų požiūris. *Pedagogika*. Nr. 88. P. 43–49.
  20. Plienaitytė S., 2009, Švietimo lyderystė Lietuvoje: ekspertų vertinimai. [žiūrėta 2010-01-15]. Prieiga internetu: <<http://www.lyderiulaikas.smm.lt/II/index.php/rinkiniai-straipsniai/lietuvos-autori/21-straipsniai-lietuvos-autori/234-str8.html>>.
  21. Southworth G., 2002, Instructional Leadership in Schools: reflections and empirical evidence. *School Leadership & Management*. Nr. 1 (22). P. 73–91.
  22. Valuckienė J., Žvirdauskas D., 2009, Mokyklų lyderiai tyrėjų akimis. [žiūrėta 2010-01-25]. Prieiga internetu: <<http://www.lyderiulaikas.smm.lt/II/index.php/rinkiniai-straipsniai/lietuvos-autori/21-straipsniai-lietuvos-autori/232-str6.html>>.

## SOCIAL PEDAGOGUE'S LEADERSHIP: AN APPROACH OF SOCIAL PEDAGOGUES

*Milda Bujokaitė*

### Summary

A social pedagogue is a very important figure in modern schools. The discussion about the relevance of and necessity for a social pedagogue began to spread back in the 19th century. A social pedagogue, his/her activities, functions and other related aspects are an important and relevant subject of research and debates. Nowadays the topics which seem to be not related to a social pedagogue, for example, analysis of social pedagogue's management activities, the status of one's image, are dealt with. Among these topics, the idea that a social educator has become the authority for pupils with whom he/she works follows. This way, a social pedagogue can achieve the desired results. This means that a social pedagogue must be able to unfold oneself as a leader, and his/her leadership potential can be implemented in activities with pupils work with colleagues and in general implementation of the school strategy. However, social pedagogue's leadership is an undervalued and rarely analysed topic.

The results of the focused interview show how social pedagogues understand social pedagogue's leadership; also, they reveal the essential characteristics that a school social pedagogue leader must have. Moreover, the survey reveals how social pedagogues evaluate the current situation of social pedagogues as leaders, not only in schools but in society too.

**Key words:** social pedagogue, social pedagogue's leadership, leadership at school.

---

**SOCIALINIO PEDAGOGO LYDERYSTĖ: SOCIALINIŲ PEDAGOGŲ POŽIŪRIS***Milda Bujokaitė***Santrauka**

Socialinis pedagogas – svarbus šiuolaikinės mokyklos darbuotojas, kurio svarba ir reikalingumas buvo pabrėžiami dar XIX a. Socialinis pedagogas, jo veikla, funkcijos ir kiti aspektai yra svarbi ir aktuali mokslinių tyrinėjimų tema. Pastaruoju metu analizuojama socialinio pedagogo vadybinė veikla, statusas, įvaizdis. Vadinasi, socialinis pedagogas turi tapti autoritetu mokiniams, su kuriais dirba – tik taip pasieks planuojamų rezultatų. Socialinis pedagogas savo veikloje turi atsiskleisti kaip lyderis, o jo lyderystės gebėjimai gali ir turi būti tikslingai išnaudojami tiek socialinio pedagogo darbe su mokiniais, tiek dirbant su kolegomis, tiek apskritai siekiant mokyklos tikslų. Tačiau socialinių pedagogų lyderystė kol kas retai analizuojama tema.

Tyrimu atsiskleista socialinio pedagogo lyderystės mokykloje samprata; išaiškintos esminės savybės, kuriomis turi pasižymėti socialinis pedagogas lyderis. Tyrimo duomenys leido nustatyti, kaip socialiniai pedagogai vertina dabartinę socialinių pedagogų, kaip lyderių, situaciją ne tik mokyklose, bet ir visuomenėje.

**Prasminiai žodžiai:** socialinis pedagogas, socialinio pedagogo lyderystė, lyderystė mokykloje.

Įteikta 2012-09-24